

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΝΕΟΣ
ΜΟΥΣΙΚΟΣ
ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 1
(ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2018)

EDITION ORPHEUS
ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

ΝΕΟΣ
ΜΟΥΣΙΚΟΣ
ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

Όργανο του Κέντρου Ερευνών και Τεκμηρίωσης του Ωδείου Αθηνών
(ΚΕΤΩΑ) και του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής
του Ιονίου Πανεπιστημίου

Διεύθυνση: ΧΑΡΗΣ ΞΑΝΘΟΥΔΑΚΗΣ
Αρχισυνταξία: ΣΤΕΛΛΑ ΚΟΥΡΜΠΙΑΝΑ
Συντακτική Ομάδα: ΧΑΡΗΣ ΞΑΝΘΟΥΔΑΚΗΣ
ΣΤΕΛΛΑ ΚΟΥΡΜΠΙΑΝΑ
ΠΑΝΟΣ ΒΛΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΡΔΑΜΗΣ

Επιμέλεια-διορθώσεις-σχεδιασμός: ΣΤΕΛΛΑ ΚΟΥΡΜΠΙΑΝΑ

Επικοινωνία : archives@athensconservatoire.gr, eremus@ionio.gr

Τεύχος 1
Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Της Σύνταξης	4
<i>Στέλλα Κουρμπανά, Με αφορμή μιαν εικόνα: «Η Αρμονία» του Γύζη και το Ωδείο Αθηνών</i>	5
<i>Κώστας Καρδάμης, Ο Σπύρος Σαμάρας «τέκτων κανονικός»</i>	30
<i>Έλλη Λαμπρίδου, Δέ θα μιλήσω για τόν Δημήτρη Μητρόπουλο σά μουσικό. Εισαγωγή – επιμέλεια Κωνσταντίνος Γαρίτσας</i>	43
<i>Χάρης Ξανθουδάκης, Δεκαεπτά κρίσιμοι μήνες από τη ζωή του Νίκου Σκαλκώτα</i>	61
<i>Ευαγγελία Χαλδαιάκη, Από το αρχείο του Ωδείου Αθηνών: Διαγωνισμοί της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών για την ανάδειξη υποτρόφων της Σχολής Βυζαντινής και Εκκλησιαστικής Μουσικής (δεκαετίες 1960-1970)</i>	106
Επιλεγόμενα	114

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Όταν το 1853, σταμάτησε να εκδίδεται ο *Ελληνομνήμων* του Ανδρέα Μουστοξύδη, χρειάστηκε να περάσουν αρκετές δεκαετίες μέχρι να δει το φως της δημοσιότητας ο *Νέος Ελληνομνήμων* του Σπυρίδωνος Λάμπρου. Η Μουσική, ωστόσο, φαίνεται ότι προικοδότησε την Ιστορία της μ' ένα πολύ γρηγορότερο τέμπο. Έτσι, μία μόλις τριετία μετά την έκδοση του τελευταίου – διπλού τεύχους – του *Μουσικού Ελληνομνήμονα* (αρ. 21-22, Μάιος-Δεκέμβριος 2015), έχετε στα χέρια σας το πρώτο τεύχος του *Νέου Μουσικού Ελληνομνήμονα*. Το νέο περιοδικό αποτελεί συνέχεια του παλιού, αφού ο επιστημονικός στόχος παραμένει ίδιος: η τεκμηριωμένη ιστορική έρευνα της ελληνικής μουσικής. Η συντακτική ομάδα έγινε τετραμελής, χάρις στη συμμετοχή του Πάνου Βλαγκόπουλου, Αναπληρωτή Καθηγητή του Ιονίου Πανεπιστημίου, που αντικατέστησε τον Χάρη Ξανθουδάκη στη διεύθυνση του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών. Ο – ομότιμος, πλέον, καθηγητής – Χάρης Ξανθουδάκης είναι τώρα διευθυντής του νεοσύστατου Κέντρου Ερευνών και Τεκμηρίωσης του Ωδείου Αθηνών, με Έφορο Αρχείων τη δρ. Στέλλα Κουρμπανά, ενώ ο Επίκουρος Καθηγητής Κώστας Καρδάμης προετοιμάζει την νέα εποχή του Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Ιονίου Πανεπιστημίου με αντικείμενο την Ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής, που με τόση επιτυχία είχε ξεκινήσει ο ίδιος πριν από μερικά χρόνια.

Για τη νέα εποχή του περιοδικού χρειάστηκε να επιβαρύνουμε τον αναγνώστη με ένα μικρό χρηματικό αντίτιμο. Ελπίζουμε ότι θα τον αποζημιώσουμε με τη γενναία αύξηση του αριθμού σελίδων και τη θεματολογικά διευρυμένη ύλη. Πρόγευση αυτών των βελτιώσεων, το ανά χείρας πρώτο τεύχος και τα περιεχόμενά του. Η «Αρμονία» του Γύζη που κοσμεί το εξώφυλλο του *Νέου Μουσικού Ελληνομνήμονα* και που αποτέλεσε το ιστορικό σύμβολο του Ωδείου Αθηνών έδωσε την αφορμή στη Στέλλα Κουρμπανά να ερευνήσει και να αφηγηθεί την άγνωστη ιστορία της. Άγνωστη και αδιερεύνητη ως σήμερα και η σχέση του Σπύρου Σαμάρα με τον ελευθεροτεκτονισμό· την ανασυνθέτει ο Κώστας Καρδάμης. Η Έλλη Λαμπρίδη, σημαντική φιλόσοφος και διανοούμενη του 20^{ού} αιώνα αφηγείται με δύο ανέκδοτα κείμενά της – που εντόπισε, δημοσιεύει και σχολιάζει ο βιογράφος της Κωνσταντίνος Γαρίτσος – τη γνωριμία της με τον Δημήτρη Μητρόπουλο στα θρανία του Ωδείου Αθηνών. Άγνωστα επίσης τα γεγονότα της χρονικής περιόδου ανάμεσα στην αποφοίτηση του βιολονίστα – ακόμη – Νίκου Σκαλκώτα και την αναχώρησή του για το Βερολίνο, γεγονότα που επηρέασαν καθοριστικά το μέλλον του νεαρού μουσικού, όπως τα παρουσιάζει αναλυτικά και τεκμηριωμένα ο Χάρης Ξανθουδάκης. Πολύ πιο κοντά στη δική μας εποχή οι Διαγωνισμοί της Αρχιεπισκοπής Αθηνών για την ανάδειξη υποτρόφων σπουδαστών της ψαλτικής τέχνης στο Ωδείο Αθηνών. Τα σχετικά τεκμήρια δημοσιεύει σχολιασμένα η Ευαγγελία Α. Χαλδαιάκη.

Καλή ανάγνωση.